

"Kanadai Magyar Ujság"

együtt a
"KANADAI MAGYAR
HIRLAPPA"

Kanada és az angol birodalom szilárdabb, vezető magyar hetilapja amely mindenki szétlőti a kezét meg az idegen szíveket magyarság érdekelt és a kanadai polgárokat megillető jogokat igazságtalossá minden honfitársunk számára.

Egy évfolyam díj egy évre: \$2.00. Az Órások és hírekért egy évre \$4.00. Szerkesztőség és kiadó: Hivatal 375 Hargrave St. WINNIPEG, Man.

BRANTFORD BRIDGEVIEW
CALDERA
CHIPPWA
CROWLAND
DUNDAS
FOND CITY
FORT BEE
PORT WILIAM
GALT
GILFILL
HAMILTON
KITCHENER
MONTREAL
New WATERFORD
NIAGARA FALLS
OHTAWA
PORT COLBORNE
PORT ROBINSON
QUEBEC
ST. CATHERINES
SPRING HILLS
SUDBURY
SYDNEY
TORONTO
WELLAND
WINDSOR

Kelet- és Nyugat

Kanadai Magyar Ujság

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

ALDINA BEKEVAR
CALGARY
COALBURST
EDMONTON
ESTEVAN
HALMOK
KAPONVÁR
LETHBRIDGE
NOBLETT
OTTAWA
PUNNETT
RAYMOND
REGINA
SASKATOON
SAXONHILL
SOKHALOM
ST. LASZLO
SZERELNYFOLD
SUMAS
TÁBER
VANCOUVER
WAKAW
WYTHBURN
WHITEWOOD
YORKTON

"Canadian Hungarian News"

Combined with the
"CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL"

An Independent Weekly Published in the Magyar Language. Circulating in all the Provinces of the Dominion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire.

Editorial Offices and Printing Plant
375 Hargrave St., WINNIPEG, Man.

Yearly Subscription \$4.00 to Foreign Countries \$4.50

VOL. VIII EVFOLYAM

375 HARGRAVE ST. WINNIPEG, MANITOBA. 1931. JULIUS 16 CSÜTÖRTÖK

No. 29 SZAM

MEMORIES OF A QUARTER CENTURY RECALLED

DELIGHTFUL PROGRAMME WITH INSPIRING ADDRESSES RENDERED TO CELEBRATE TWENTY-FIFTH ANNIVERSARY OF THE HUNGARIAN CONGREGATION OF THE UNITED CHURCH OF CANADA

Magyar-born citizens of the prairie capital had a wonderful opportunity to hear some of Canada's best speakers at the twenty-fifth anniversary celebration of the Hungarian Reformed Congregation of Winnipeg, which is incorporated in the United Church of Canada ever since the latter's organization took place. The McDougall Memorial Church, named after the famous missionary of the Indian tribes, and formerly for years under the leadership of J.S. Woodworth, now leader of the Independent Labor movement in Canada, was decorated with the Union Jack and the Magyar tricolor of red, white and green.

After a solemn church service in the morning, featuring the sermons of Rev. John A. Cormie, Supt. of Missions, also of Rev. S. Balla, who reorganized the congregation in 1924, a most delightful programme took place in the afternoon, during which one had the opportunity to hear some of the most able speakers of the country. Consul Stephen J. Scheffbeck, representing the Hungarian Government, conveyed the congratulations and best wishes of the Old Homeland, propagating the mutual understanding between Canadians and Hungarians in this new country. He emphasized his belief, that Hungarians can do most for Canada by not departing from their traditions in honesty, industry and age-old religion. He paid tribute to the Magyar priests and ministers of all denominations, who have done and are doing their very best in conserving the good character of the Magyar People. He emphatically applauded the efforts of Rev. Emery Csendes, minister of the Church in serving his community.

Dr. Colin J. Young, general secretary of the Home Mission Board of the United Church of Canada gave the official address. A gray-haired old Canadian missionary spoke in him, who loves new-Canadians with all their peculiarities, a man, who knows them so well that he can talk to them like one brother to the other. Dr. Young spoke of the racial values Canada expects to reap from the newcomers to this great Northwestern Dominion. He stated, as so many times before, that the man who deserts his traditions and forgets the customs in which he was born, will never be as good a citizen of his adopted land, as he, who gives all he has for the welfare found here.

Dr. Aiken, representing the Manitoba Conference, spoke with deep feeling for those, who in spite of different circumstances, try to feel themselves at home. That friendly spirit existing and flourishing more and more among Canadians and newcomers, will make of the people of this country one big family. Dr. Miller brought the congratulations of the Winnipeg Presbytery. He, a real Scot recalled his earlier years, when he first read about the Hungarians in the land of heather. Even the driest schoolbooks wrote enthusiastically about Hungary, and some, Dr. Miller's among them, found close resemblance between the character of the Scottish and Magyar races.

Some sixteen Hungarian missions of Saskatchewan sent their greetings through Dr. F. Hoffman of Saskatoon, while Rev. S. Balla of Otton, Saskatchewan, whose sermon was so widely commented upon, brought the best wishes of his congregations, numbering some five in the Yorkton and Lestock district. He remarked, that in the little church of Otton, the beautifully embroidered cloth on the Communion table is a gift from the celebrating Winnipeg congregation, which will be ever remembered out there.

Julius Iszak, the well known farmer-poor of the Hungarian Bekévar settlement, near Kipling, Sask., made deep impression with his wonderfully constructed speech, conveying the greetings of the so-called "Debre-

con" of the prairies, named after the great city of the Magyar "Pusztas". The Church Choir rendered fine vocal selections, followed by Carrie Mahalek soprano, Dezső Mahalek violinist and LuLu Putnik pianist and George Pollak violinist delighted music lovers with their art. Some half a dozen representatives of the younger generation showed their ability in reading poems of both English and Hungarian masters of verse. The programme concluded with the singing of God save the King.

Megfulladt egy magyar fiú Wellandon

Mély gyász érte az Abauj megyei Bodvaszilas községből az előtűt négy évvel idezármazott Mátyé Istvánt és nejét. Nolc éves Imre fiuk július 7.-én délután fél négy órakor a wellandi víztorony hát mögött levő tartány ce mentfallal üve halászás közben beessett a vízbe. Mire pajtással kiablálásra a vízházból elősiető gépezet megjelent a helyszínen, a kis magyar fiú elmerült a habok közt. Holttestét pár órával később a buvár találta meg.

Temetése július 8.-án délután 3 órakor Father Hédy és Mrs. Dimond kántornő segítségével ment végbe. Szülein kívül István 11 éves, József 6 éves és Ilonka 3 hetes testvére valamint Abauj megyében élő nagyszülei gyászolják.

Titokzatos nemesfémeket találtak Északalbertában

Az Edmontontól északra elterülő Great Bear tó Echo öblének környékén nagytételű érceket talált Donovan detroit-i bányaérnök. A szenzációs lelet után Edmontonba visszatérve nem volt hajlandó részleteket elárulni az újságíróknak, miután szerinte vétek volna odacsodítani az embereket, hogy szerencsés helyett veszélyes leljék. E mellett a kitermelés magánosok ki amugy sem fizetődnek ki, megleghetség befektetést és gépi berendezést igényelnek.

Másfelőlben olyan hírek szivárogtak ki, hogy az érc tonnáj magyér ezer dollárnál is többet. Maga a titokzatos érc négyezer ounce mennyiségben is található a szikla egy-egy tonnájában. Ugyanakkor annyit elárult Donovan mérnök, hogy a világ más felhelyein ugyanebből az ércből csak 25 ounce nemesfém tudnak előállítani tonnánként. Érdekös, hogy Donovan semmiképpen sem volt hajlandó elárulni nemcsak a lelet pontos helyét, hanem még a talált nemesfém fajtáját sem.

ÚJ SZIGETET FEDEZTEK FEL RIO DE JANEIRO KÖZELÉBEN

A Lelande nevű angol hajó kapitánya a 27 szélességi és 0.50 hosszúsági foknál új szigetet fedezett fel. A sziget körülbelül egyforma távolságra van Rio de Janeiro-tól és az angol guineai Georgetowntól. A brazíliai kormány és a georgetowni angol hatóság egymással párhuzamosan hadihajókat küldött ki, hogy a szigetet birtokukba vegyék. Nyilván sok vitára fog még alkalom adni, hogy a kis szigetet Angliáé vagy Brazíliaé legyen-e?

SZAZMILLIÓT A MUNKANÉLKÜLIEKNEK!

Az ottawai parlamentben hétként öta süttogják, hogy a kormánynak már tenni kéllene valamit a munkanélkülség csökkentésére, miután a tél beállta kor közmunkákba már nehezen foghatnák és vétek volna a mostani nagyserverű időjárást elszáraztani. King volt miniszterelnök már több ízben támadta ezért a jelenlegi kormányt, míg végül is Woodsworth munkáspárti képviselő érdeklődésére Bennett miniszterelnök nyilatkozott az országgyűlés legutóbbi ülésén erről a végtelenül fontos problémáról.

Előtérben a St. Lawrence csatorna ügye

Hosszu évtizedek után ismét a hatalmas St. Lawrence folyam felszölyásának kiszélesítési és csatornázási ügye foglalkoztatja a kanadai közvéleményt. Nemcsak országos, hanem egyesben nemzetközi fontosságú kérdésnek a kérdéseknél az a körülmény, hogy az Egyesült Államok is közvetlenül érintettek a dologban és hajlandó teljes mértékben kivenni részüket a világraszóló új víziut kiépítéséből.

Csak most kerültek azonban napvilágra azok az akadályok, melyek következtében mindeddig nem valósulhatott meg a mindkét országra előnyösnek ígérkező tervezet. Elsősorban az az Egyesült Államok kormánya azt szeretné, ha külön erre a célra kanadai és amerikai szakértőkből összeállított bizottság tárgyalná meg a részleteket, a kanadai kormány viszont azon a nézetben van, hogy ezt a kényes kérdést csak a két kormány közvetlen tárgyalása terelheti helyes mederbe.

A "Mail and Empire" egy magyar sikerről

A Torontóban kerekken szétterjedő eszerint tehát a Presbyterian Church kebelében működő magyar reformátusok méltán dicsekedhetnek az az, hogy egy magyar lelkes vezető a hamiltoni kerüllet moderátor méltóságába. Mindenesetre abból a szempontból is jellemző az a rák magyarokra néve nagy megtisztelés, hogy a demokratikus Kanadában a legmagasabb állások sincesnek elvételéhez a magyarság elött, csak megfektetésükkel és a kanadai közbenelemények figyelembevételével kell megbecsülést szerezni minden törekvő magyarnak.

Kanadába jön Lindbergh

Charles Lindbergh repülőeszközök és Egyesült Államok pilótáinak búskesége, feleségével együtt át szándékozik repülni a Cendes óceán felett s amint lapzártakor értesülünk, utjuk Kanadán keresztül vezet. Az indulás pontos időpontját még nem határozták meg, azonban amint kedvező időjelentéseket kapnak, nem fognak sokáig vésztageelni. A "Justice for Hungary"-val ugyszólván teljesen megegyező, ugyanazon gyártmányú gépeket már fel is szerelték csónakokkal és ki is próbálták, úgyhogy valóban utra-készen állnak a vakmerő vállalkozáshoz.

Egyelőre részletekben nem beszélhetünk Bennett miniszterelnök, viszont arra határozott ígérést tett, hogy a jelenleg napirenden levő tárgysorozatok elintézése után haladéktalanul bemutatja a kormány a munkanélkülség leküzdésére vonatkozó javaslatát, hogy a képviselők véleményüket nyilváníthassák. Beavatott forrásból szerzett értékeléseink szerint a kormány százmillió dollárt szándékozik a költségvetésbe beilleszteni ezen a címen. Ebből a hatalmas összegből 25 millió, azaz az egésznek egy negyede Ontario tartományra esnek.

Még sokkal jobban összeborított csomónak tünik az Egyesült Államok kormányának az az eltkélt elhatározása, hogy csupán egyetlen duzzasztást építésével akarja megoldani a kérdést, ugyanakkor, amikor a kanadai kormány feltesztén szükségnek tartanak két duzzasztást emelését. Mindaddig tehát míg ezt a két fő akadályt nem sikerül valamilyen közbeeső megoldással végleg elhárítani, szó sem lehet a munkálatok megkezdéséről.

Ujabb sok találgatásra adott okot HERRIDGE kanadai nagykövetnek, Bennett miniszterelnök sógorának látogatása Hoover amerikai elnöknel. Ottawai hivatalos körök nem hajlandóak ugyan semmit sem elárulni az Egyesült Államok elnökével és a kanadai nagykövet között lefolyt tárgyalások kimeneteléről, viszont nyit titok, hogy a St. Lawrence folyam csatornázási kérdésének megoldásáról volt szó.

MEGSZÜNIK AZ ONTARIOI POOL?

Az 1927-ben alakult ontarioi buzapool minden valószínűség szerint felszámol, amennyiben a jelenlegi gabonakereskedelmi forgalom nem fedezi a pool fenn tartásához szükséges költségeket. Ezzel egyidejűleg visszaállítják az 1927 előtt érvényben levő szövetségi értékesítési rendszert, minek alapján jutalékra dolgozik ezeket az ontarioi pool is.

OTTHON IS ELSŐ LETT A TORONTÓI LOVASVERSENYEK HOGE

Amint örömmel értesülünk, a budapesti Nemzeti Lovarda Egyesület országos lovasmérkőzésének befejező napján a döntően is elsőnek jutott be Schau rek Ottmár huszárfőhadnagy, aki tudvalevőleg a februárban megtartott torontói lovasmérkőzésen is győzelmet aratott. A hat láb magas akadályokat valóban bravurosan ugrottá keresztül Schau rek Ottmár, akiknek lovaglási fölényét ezrekre menő tömeg csodálta meg Torontóban. Mint annakidején jelentettük, akkor történt, hogy Gaudier János hazánkfia a közönség általános tetszése közönség megalázkodta a derék magyar huszárokat.

Ugyanekkor érkezett jelentés két texasi repülő, Jones és Robbins vállalkozásának kudarcról. A két pilóta ugyanis meg akarta előzni Lindberghet és a Washington állambeli Seattle-ből elindulva, Vancouver érintésével akart átrepülni a Cendes óceánra. Alaska Nome városától mintegy harminc mérföldnyire azonban hatalmas orkán leszállásra kényszerítette "Forth Worth" nevű repülőgépeket. A semmitől vissza nem riadó amerikanusok még ekkor sem adták fel az Ázsiába való átrepülés elsősegéért megindított versenyét és erősebb motort rendelvén gépeik számára, ismét megkísérik a lehetent.

Wilkins nem mond le északsarki utjáról

Cork iroszági kikötőből, ahová a "Nautilus" bevontatta egy angol torpedónaszád, rádión tudatta Wilkins, hogy nem mond le az északsarki utról. Mihelyt a buvárhajót valamely nyíre kijavították, Plymouthba készül, hogy az állam hajógyártalmak felkészítését a nagy vállalkozásra s mingyárt azután Kopenhágába, onnan pedig Bergenbe indul.

LESZÁLLITJAK A HAJÓJEGYEK ARÁT?

Párisban július 10.-én gyűltek össze a tengerhajózási vállalatok kiküldöttei, hogy megfontolás tárgyává tegyék a hajójegyek árának leszállítását. Egyes kábelátvitatok arról számoltak be, hogy a jegyek harminc százalékos csökkentése sem lehetetlen, minek értelmében a jelenleg érvényben levő hajójegyek kétharmada volna az új tarifa. Sajnos egyelőre még nem biztos, hogy mindegyik osztályra kiterjesztik-e a leszállítást avagy csak a drágább hajójegyek árának csökkentésével igyekeznek utasokat szerezni az uren járó tengeri óriás-gőzösökre.

LEGUJABB HIREK

KETSZÁZHAT KORMANYPARTI ES NEGYVENKÉT ELLENZEKI képviselő került ki gyűlésen az óhazai választásokból. Végzetes vereséget szenvedtek az úgynevezett fajvédők, viszont az ellenzéki pártok oly kis csoportban kaptak képviselőt, hogy döntő befolyást nehezen gyakorolhatnak. Az ellenzékiek közül legszámosabban jutottak be a szocialdemokraták 14, majd a független kiszegzők 8, nemzeti demokraták 7 és szabadelvűek 6 képviselővel.

NORVEGIA ELFOGLALTA GREENLAND keleti partvidékét, melynek birtokért már régóta állandó sürdélés volt Dániával. A dánok ugyanis 1774 óta tartottak jogot a szigetre, azonban a norvégok halászati és vadászati szempontból nem voltak hajlandók tétlenül nézni a dánok folytonos terjeszkedését. A 71 és 75-ös északi hosszúsági fokok között fekvő terület birtokbavétele következtében az évtizedes vitából diplomáciai bonyodalom támadt.

SZAZHARMINKÉT VASÚTI SZERENCSETLENSÉG történt csupán a mult hónap folyamán Kanadában, amint azt a vasutügyi biztoso gyűlésén feltárták. A halottak száma ezek következtében 17, a sebesülteké viszont 166 volt. A fentiekben kívül 25 ízben történt szerencsétlenessé vasuti átjárónál, illetve az országutakkal való kereszteződéseknél, kilenc halottal és 37 sebesüléssel.

A CSILLAGOK KÖZÖTTI KÖZLEKEDES lehetőségeiről nyilatkozott 75-ik születésnapja alkalmával a horvát születésű és magyar iskolát járt Teala Mihály, kit Amerika második Edisonjának tartanak. A világűrű villámosságú szakértő elárulta egyik legújabb találmányát, melyly magaszélesztő áramot szerelte egyik bolygóról a másikra szállítani veszték nélküli és ily módon bonyolultán is a csillagok között tervezett forgalmat.

A NEMET PÉNZÜGYI VALSÁG sötét fellegek borít egész Európára. Az angol szakértők azon véleményen vannak, hogy amennyiben nem sikerül a franciák beleegyezését megnyerni a 400 millió dolláros kölcsönhöz, úgy katasztrófa előtt áll a félvilág. Franciaország viszont azt hangoztatja, hogy politikai garanciák nélkül nem hajlandó megalkudni, különben akkor, amikor hadiadósságok törlesztésének egy évi elhalasztása a francia Kincstár teret kettébillió frankkal rövidíti meg.

NYOLCMÉRFOLD HOSSZU HEGLYLÁNC keletkezett Anglia partjai közelében az Északi tenger színe alatt, amikor földrengés rázta meg a szigortszag környékét. Ugyanakkor Mexikóból is földrengés híre érkezik, jelentvén, hogy Santiago városa mellett egyik napról a másikra hatalmas tavat találtak a lakosok egy domb helyén.

CSAK FÉLTERMÉS VÁRHA TÓ AZ IDÉN

Az ottawai birodalmi statisztikai hivatal most bocsátotta közre legújabb termésjelentését mely katasztrófaís esztendőről számol be. Elsősorban is a tavasszi buza terén érte pót-hataltan csapás a farmereket, úgy annyira, hogy átlagosan a tavalyi termésnek csak a fele várható az egész országban. Mig az ősi buza aránylag elég jól bírta az időjárás szélségeit, különösen Saskatchewan déli és közpész vidékein jeesztő puztatást vitt véghez a termésben a min-

Leleplezték Dandurand arcképét

Senator Raoul Dandurand, a 1925-ben a Népszövettség elnökmagyarbarát francia-kanadai méltóságával tisztelték meg és azóta is tagja a nemzetek gyülekezetének.

Lapunk olvasói bizonyára örömmel veszik tudomásul ezt a kitüntetést annál is inkább, miután Senator Dandurand számtalan esetben emelte fel szavát az elnyomott magyar kisebbségek érdekében, sőt a "Kanadai Magyar Ujság" hasábjain nyilatkozott is a megszállott területek magyarsága ügyében. A magyarbarát francia-kanadai államférfi arcképe ott függ - nemcsak az ottawai parlament kupolacsarnokában, hanem - úgy érezzük - minden jó mavolt az egyedüli kanadai, akit

Bennet miniszterelnök, mint lapzártakor értesülünk, ismét egy hónappal meghosszabbította a repülőpostát szállító vállalatok szerződését. Ennek értelmében augusztus 15-ikéig váltogatatlanul fenntartják a jelenleg üzemben levő légiposta vonalakat, annak ellenére, hogy ráfizet az állam a szolgáltatásra.

Eredetileg július 15.-én megszűntették volna az összes vonalakat, azonban Bennett miniszterelnök még nem tudott időt szakítani magának a kérdés részletes tanulmányozására és így az utolsó percben még egy hónappal meghosszabbította a szerződéseket. Ugyanakkor úgy hírlk, hogy augusztus 15-ike után csak a Keletkanadát Nyugattal, valamint a forgalmasabb városokat összekötő légipostavonalakat tartják üzemben.

AUGUSZTUS KÖZEPÉIG MEGMARAD A LÉGIPOSTA

Bennet miniszterelnök, mint lapzártakor értesülünk, ismét egy hónappal meghosszabbította a repülőpostát szállító vállalatok szerződését. Ennek értelmében augusztus 15-ikéig váltogatatlanul fenntartják a jelenleg üzemben levő légiposta vonalakat, annak ellenére, hogy ráfizet az állam a szolgáltatásra.

Eredetileg július 15.-én megszűntették volna az összes vonalakat, azonban Bennett mi-

LEGUJABB HIREK

KETSZÁZHAT KORMANYPARTI ES NEGYVENKÉT ELLENZEKI képviselő került ki gyűlésen az óhazai választásokból. Végzetes vereséget szenvedtek az úgynevezett fajvédők, viszont az ellenzéki pártok oly kis csoportban kaptak képviselőt, hogy döntő befolyást nehezen gyakorolhatnak. Az ellenzékiek közül legszámosabban jutottak be a szocialdemokraták 14, majd a független kiszegzők 8, nemzeti demokraták 7 és szabadelvűek 6 képviselővel.

NORVEGIA ELFOGLALTA GREENLAND keleti partvidékét, melynek birtokért már régóta állandó sürdélés volt Dániával. A dánok ugyanis 1774 óta tartottak jogot a szigetre, azonban a norvégok halászati és vadászati szempontból nem voltak hajlandók tétlenül nézni a dánok folytonos terjeszkedését. A 71 és 75-ös északi hosszúsági fokok között fekvő terület birtokbavétele következtében az évtizedes vitából diplomáciai bonyodalom támadt.

SZAZHARMINKÉT VASÚTI SZERENCSETLENSÉG történt csupán a mult hónap folyamán Kanadában, amint azt a vasutügyi biztoso gyűlésén feltárták. A halottak száma ezek következtében 17, a sebesülteké viszont 166 volt. A fentiekben kívül 25 ízben történt szerencsétlenessé vasuti átjárónál, illetve az országutakkal való kereszteződéseknél, kilenc halottal és 37 sebesüléssel.

A CSILLAGOK KÖZÖTTI KÖZLEKEDES lehetőségeiről nyilatkozott 75-ik születésnapja alkalmával a horvát születésű és magyar iskolát járt Teala Mihály, kit Amerika második Edisonjának tartanak. A világűrű villámosságú szakértő elárulta egyik legújabb találmányát, melyly magaszélesztő áramot szerelte egyik bolygóról a másikra szállítani veszték nélküli és ily módon bonyolultán is a csillagok között tervezett forgalmat.

A NEMET PÉNZÜGYI VALSÁG sötét fellegek borít egész Európára. Az angol szakértők azon véleményen vannak, hogy amennyiben nem sikerül a franciák beleegyezését megnyerni a 400 millió dolláros kölcsönhöz, úgy katasztrófa előtt áll a félvilág. Franciaország viszont azt hangoztatja, hogy politikai garanciák nélkül nem hajlandó megalkudni, különben akkor, amikor hadiadósságok törlesztésének egy évi elhalasztása a francia Kincstár teret kettébillió frankkal rövidíti meg.

NYOLCMÉRFOLD HOSSZU HEGLYLÁNC keletkezett Anglia partjai közelében az Északi tenger színe alatt, amikor földrengés rázta meg a szigortszag környékét. Ugyanakkor Mexikóból is földrengés híre érkezik, jelentvén, hogy Santiago városa mellett egyik napról a másikra hatalmas tavat találtak a lakosok egy domb helyén.